

Kronkjaar

Van Bennie Roeters verscheen eveneens bij uitgeverij Anthos

Gagarins engelen

Bennie Roeters

Kronkjaar

Anthos|Amsterdam

De auteur ontving voor het schrijven van dit boek
een werkbeurs van het Nederlands Letterenfonds en
een bijdrage van het Amsterdams Fonds voor de Kunst.

ISBN 978 90 414 1674 2

© 2012 Bennie Roeters

Omslagontwerp Bloemendaal & Dekkers

Omslagillustratie © plainpicture / Design Pics

Foto auteur Merlijn Doomernik

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers n.v., Antwerpen

1

Het hoofd van Kronkjaar was hem tot last. Om te beginnen was het te groot. Als hij het een beetje zou schudden, zou het zo van zijn romp vallen. Kronkjaar bewoog daarom liever met zijn ogen dan met zijn hoofd, dat inderdaad in geen enkele verhouding stond tot zijn lichaam dat verder onbeduidend was.

Ondanks dit schriële voorkomen en het zozegde grote hoofd, wist hij toch respect af te dwingen. Het zou te gemakkelijk zijn om dat alleen toe te schrijven aan zijn functie – hij gaf vergunningen af op het stadskantoor – want ook zijn zware wenkbrauwen, met sterke zwarte haren die dreigend naar voren staken, droegen daaraan bij. Toch dacht Kronkjaar lange tijd (niemand noemde hem bij zijn voornaam, zelfs Anneriek, ook toen die nog gewoon zijn vrouw was, niet) dat die wenkbrauwen, zijn lichtgroene ogen, dat hele hoofd en eigenlijk zijn hele lichaam niet bij hem hoorden. Dat hij kortom niet was wie hij was.

Het moest tijdens de scheiding zijn geweest, dat hij op het idee kwam om zijn snor te laten groeien. En toen die na enige weken tot wasdom was gekomen, bleek er zo'n vanzelfsprekende samenhang tussen zijn wenkbrauwen, zijn ogen en zijn snor te bestaan dat hij wist dat hij, Kronkjaar, áf was. Het besef dat hij eindelijk zijn uiterlijke vorm had gevonden, hij was

toen al in de veertig, gaf hem een bepaalde mate van innerlijke rust en dit kwam zijn autoriteit ten goede. Een man in zijn functie had die nodig. Het was zijn gereedschap, zoals een timmerman zijn hamer had en een dominee het Woord.

Daarbij, Kronkjaar kon de vergunningvrager zodanig aankijken dat die de indruk kreeg slechts een klein deeltje uit te maken van een veel groter geheel, en dat hij hier tegenover een grote Bepaler stond bij wie hij slechts op audiëntie kwam.

Voor velen (Van Velde, Koperhorn en Delfos bijvoorbeeld) bleek de afdeling Vergunningen te hoog gegrepen. Zo zat Delfos in de ziektewet, deed Van Velde louter contentinvoer in de kelder en Koperhorn werkte tegenwoordig bij het kadaster. Maar Kronkjaar zat er nog. En hij leek met de dag krachtiger te worden. Als er weer eens iemand aan zijn loket kwam met de klacht dat 'je tegenwoordig overal een vergunning voor nodig had', vroeg Kronkjaar vriendelijk hoe hij hier was gekomen. 'Met de tram? Daar dient men een vergunning voor te kunnen overleggen, een kaartje namelijk. Nummertje trekken hier in de hal? Vergunning. De wereld is vergeven van vergunningen, al heten ze niet altijd zo.' Als de klager dan nog tegensputterde, boog Kronkjaar zich langzaam naar hem over en stelde de vraag: 'Of had mijnheer liever geleefd in een land zonder vergunningen?' Dit was welbeschouwd zo'n onheilspellend vooruitzicht dat de klager in kwestie er meteen het zwijgen toe deed.

Kronkjaar verleende vergunningen of weigerde die. Het was zijn leven. Hij kon zich niet voorstellen dat hier verandering in kon komen. Terwijl juist hij, Kronkjaar, beter zou moeten weten: hij had het huiselijk geluk voor het grijpen gehad, en dat was hem zonder aankondiging afgenomen.

Elke normaal functionerende man zou het feit dat hij uit zijn eigen huis was gezet als onrecht ervaren, maar niet Kronk-

jaar. Mensen hadden het vaak over onrecht, terwijl ze gewoon pech bedoelden. Trouwens, als ze naar onrecht op zoek waren, konden ze dat van Kronkjaar krijgen. Met genoeg! Voor een vergunningenverlener was dit namelijk een koud kunstje, de aanvraag afwijzen, en mocht men dan nog problemen hebben, volstond hij met een welgemeend: 'Er is veel onrecht mevrouw, meer dan u lief is.' Onrecht, zo meende Kronkjaar, gaat door alle lagen van de bevolking heen en kan dus iedereen treffen. Hem ook. Overal werden mannen en vrouwen in de steek gelaten, weggetreiterd uit hun huizen door hun geliefden, een stadion vol.

Zijn genoegens waren steeds kleiner geworden, maar daarom niet minder van kwaliteit. Het juichen van voetballertjes om een goal bij de sportvelden om de hoek. Een warme croissant bij de patisserie kopen en die opeten tijdens de wandeling naar huis. De sleutel in het slot steken. Op de bank zitten en denken. De televisie aanzetten en kijken naar de beelden van een trein die het traject aflegt van Augsburg in Duitsland, over passen en door tunnels, naar Graz in Oostenrijk.

Zijn wijk had de hoogste scheidingsdichtheid van het land. Kronkjaar was zich daarvan goed bewust, want hij gaf de woonvergunningen af en wist zo van alle echtscheidingen die soms, heel onsmakelijk, voor zijn loket tot stand kwamen. Hij hield ze niet tegen. Een echtscheiding, was zijn vaste overtuiging, is eenmaal in gang gezet niet zo eenvoudig te stuiten, ook al bezocht je dagelijks een hypnotherapeut. Hij prees met genoeg de appartementen aan. Galerijflats. Ideaal voor zwerwers in de liefde. Geschikte huurprijs, lichte woonkamer, een ruim balkon met zicht op de binnentuin, de logeerkamer (handig voor de kinderen) en een ruime slaapkamer met ingebouwde kastenwand. Op de galerij aan de voordeurzijde was er zicht op de kunstbaan waar een gezellig restaurant, De

Scheve Schaats, aan was verbonden, met veel houten meubilair en schaatsattributen aan de wand, doorlopers, mutsjes en foto's van legendarische schaatsers als Jaap Eden en Ard Schenk, die zelf in de avonduren menig scheve schaats hebben gereden. De uitbaters serveerden er een eenvoudig menu: goulash- dan wel erwtensoep, schnitzels, rijst met gespietst vlees. De menu's waren gunstig geprijsd, want de meeste klanten waren er door hun ongelukkig verlopen liefdesleven financieel danig op achteruitgegaan, vastgeklonken aan een alimentatie of een maandelijks toelage.

Verder ging zijn medemenselijkheid niet. Thuis ontving hij geen bezoek, dat verschoonde hem van de plicht op te ruimen en gezellig te kokkerellen. Mensen zag hij overdag immers genoeg. De vrijdagen en zaterdagen at hij in De Scheve Schaats. De andere gasten begroette Kronkjaar met een hoofdknik. Soms, als het windstil was, kon je de muziek van de ijsbaan horen, Abba, en leek het wel kerst in Zweden. Hij had een paar keer zijn collega's Delfos, Van Velde en Koperhorn, vrienden wilde hij ze niet noemen, royaal getraakteerd op schnitzel, wijn uit de Elzas en aardbeienijs toe. Ze waren onder de indruk van de privégegevens die Kronkjaar paraat had over de andere gasten van De Scheve Schaats. Maar, hoewel daartoe nadrukkelijk uitgenodigd, zijn eigen intieme leven weigerde Kronkjaar te bespreken.

Een klein sociaal genoegen bij het appartement overigens vormde het balkon. Er was ruimte voor een tafel, twee stoelen en desgewenst een barbecue waar Kronkjaar eerlijk gezegd het land aan had, want de etensresten bleven hinderlijk tussen de tanden steken – maar anderen wilde hij dit plezier beslist niet ontzeggen. Af en toe hoorde hij een feestje waarbij het bier en de prosecco op het balkon te koelen stonden. Als de balkondeur openging, waaiden daarmee luid gepraat en gelach de binnen-

tuin in. In het feesthuis was het gezellig, maar op het balkon helemaal. Daar kwamen de rokers bijeen. Ze hingen over de reling en praatten honderduit, zodat de hele binnentuin getuige was van de technische details van hun scheiding, waarop de ander met een zo mogelijk nog sterker verhaal kwam over de lage moraal van zijn vrouw, het aldus door haar zelf afgedwongen overspel, haar overdreven kooplust, de leugens, opgeklopte depressies, de onverholen huichelarij. Kronkjaar kende hun namen, hun huurgedrag, de hoogte van de uit te betalen dan wel te ontvangen alimentatie, de officiële en de werkelijke reden van hun scheiding. Hij hoefde niet uitgenodigd te worden op hun feestjes, hij wist genoeg. Bovendien vond hij de liefde als zodanig overschat, je zag het op televisie, in kranten en op internet, overall liefde, liefde, liefde, maar dat die niets dan narigheid brengt, werd er niet bij verteld.

Zo kwam het dat Kronkjaar, ondanks de aanwezigheid van veel duurzaam gescheiden vrouwen die hij aan het loket had gehad, nog met geen enkele vrouw echt omgang had. Er waren er genoeg, dat was het niet. Overdag liepen ze met hun hondje rond in de binnentuin. Ze kletsten net zo lang door tot er een man langskwam met een of andere rashond, en begonnen zich vervolgens uit te sloven, slaakten gillettjes van het lachen en klakten zo hard en bewonderend met hun tong, dat dit geluid tegen de achtergevels op klom. Kronkjaar zou het nooit zo zeggen, zo zat hij niet in elkaar, maar deze rondsletterende vrouwen vertoonden overspelig, ja hoerig gedrag – nog maar net gescheiden waren ze en dan alweer samenklonteren.

Van bijna iedereen had hij een dossier in zijn hoofd. De mottige man op de tweede etage betaalde zich blauw aan alimentatie, diens buurman had een straatverbod, eentje verderop was depressief en liep bij een psycholoog (overigens zelf gescheiden en beschuldigd van incest), allemaal droegen ze een

treurig lot, maar Kronkjaar voelde alleen mee met de geslagen mannen. Een vrouw die slaat maakt je machteloos, want terugslaan kun je niet – je kunt de slagen alleen maar afweren. En wat te vaak onderbelicht bleef, was dat vrouwen tegenwoordig qua conditie en slagkracht, als je dat zo wilt noemen, nauwelijks meer onderdeden voor mannen. Dit werd onder andere veroorzaakt door regelmatig bezoek aan fitnesscentra. Steps. Pilates. Krachtraining met hulpstukken. Hijgende, zwetende vrouwenlichamen.

Zo had het een tijd kunnen voortduren, zonder dat iemand, ook hijzelf niet, ergens bij stilstond. De narigheid was netjes opgeborgen in zijn geheugen. Hij was, kun je zeggen, over het algemeen genomen goed bezig, tot zich een ontwikkeling aandiende waar hij, zeer uitzonderlijk, geen enkele controle over had.

Het was thuis. Gewoon thuis. Hij hoorde gestommel op de galerij. Dat had hij al eerder verwacht want naast hem stond het appartement leeg en daar moest een zeker iemand komen te wonen, hij dacht een weduwnaar.

Maar tot zijn verrassing trok niet een alleenstaande man in de buurwoning, maar was het duidelijk een vrouw die aanwijzingen gaf aan de verhuizers op de galerij. Vanuit het keukenraam dat aan de galerij grensde was te zien dat er verhuisdozen werden binnengebracht, veel dozen, een bed, een roodkleurige sofa, een eikenhouten kast, bepaald geen Ikea, een levensgrote Amerikaanse koelkast, een glimmend fornuis als van een restaurant en zo meer.

De vrouw had een doorrookte stem. Die was binnen nog te horen, dus ze kon een aardig volume bereiken, of, zo overwoog Kronkjaar, misschien kwam het doordat de kale wanden het geluid versterkten. Hoe dan ook, na een paar uur had hij van haar nog steeds geen snipper gezien. De verhuizers bleven al die tijd in de woning, hoogstwaarschijnlijk om het meubilair te plaatsen en de apparaten aan te sluiten. Aan het gehamer en geboor te horen hadden de verhuizers een allround contract want ze hingen ook schilderijen op en schroefden kasten in elkaar. Toen de voordeur uiteindelijk in het slot viel, zag hij al-

leen de grijze stofjassen van de verhuizers de galerij af lopen. Niet lang daarna hoorde hij haar voetstappen, laarsjes vermoedelijk, op het parket tikken en even later klonk er muziek. Een man met een gitaar in een onbekende taal. Hij bezong zijn treurig lot, iets met de liefde, verlaten, verstoten misschien, met een opstandig refrein. De zanger ging niet bij de pakken neerzitten, precies wat Kronkjaar zijn klanten vaak aanraadde als er gevoelens van wanhoop opspeelden.

Maar met de buurvrouw, het geluid van haar hakjes op het parket, de wc die ze doortrok, met de balkondeuren die door haar werden opengezet, kwamen de herinneringen. Kronkjaar vond het zinloos om ze op te halen, die herinneringen, maar toch besprongen ze hem op onverwachte momenten, ze drongen zich bij hem naar binnen om er hun vruchteloze werk te doen. Ongenode gasten waren het, die herinneringen, ze stonden ineens voor de deur, liepen zomaar de gang in, verspreidden zich door de woning en bezetten alle zitplaatsen, zelfs het bed, om hun gemene gassen uit te ademen. Alleen met geweld konden ze worden verwijderd, die herinneringen, door hun plaatsen in te laten nemen door welkome gasten, die hun plaats wél kenden. En als dat niet werkte, dan kon hij ze nog altijd met pijn bestrijden. In dat uiterste geval nam hij een keukenmes om zich te snijden, niet vaak, alleen als het nodig was. De pijn joeg ze weg.

Nu kwamen de herinneringen weer: Anneriek, de moeder van zijn kinderen, gluurt nog even door de deuropening om er zeker van te zijn dat hij weg zou gaan. Dan sluit ze de deur, zachtjes, als om niemand wakker te maken. De deur valt in het nieuwe slot, waar hij geen sleutel van kreeg. Boven in de slaapkamer beweegt de vitrage, daar stond zonet iemand te kijken. Ze zien hem allemaal weggaan, de straat uit. Zijn vrouw, zijn huis, zijn kinderen, zijn auto, hij laat alles achter. Hij is een

man zonder sleutels. Hoe laat zal het geweest zijn? Etenstijd?

De doorrookte buurvrouw rommelde op het balkon. Tussen de balkons was een matglazen afscheiding. Daarachter bewoog ze schimmig. Ze stond nu stil waardoor ze in het matglas nauwelijks te onderscheiden was. Hing ze over de reling? Luisterde ze? Waarnaar? Naar hem? Kronkjaar verroerde zich niet. Zo bleef hij staan. Hij begon te twifelen of ze er wel was achter dat matte scherm, anders stond hij hier voor niets en niemen-dal zijn adem in te houden. Het duurde minuten. Hij kreeg het gevoel dat als ze wist dat hij hier stond, hem dan iets wachtte dat bepaald onaangenaam was. Dus bleef hij staan. Hij keek naar de bewegingloze zwarte streep. Was dat haar jurk? Voor hetzelfde geld was het een spijkerbroek of was het niets, een bezem of een stoel. Toen ineens begon de streep te bewegen. Hij hoorde haar zuchten. Ze streek een lucifer af en stak een sigaret op, ging iets rechterop staan. De rook kringelde boven het matte scherm en kwam op hem af. Nu bukte ze zich, waarschijnlijk met de sigaret tussen de lippen. Ze ontdeed zich van haar schoenen. Ze hoestte en haalde de sigaret weer uit haar mond. Is het niet merkwaardig, dacht Kronkjaar, dat een dergelijk iemand er juist op de dag van de verhuizing alleen voor staat met enkel een paar verhuizers in grijze stofjassen als hulp? Geen vrienden of familieleden die je bijstaan op de dag dat je verleden wordt afgesloten en de toekomst zich aandient? Nu doofde ze de sigaret. Ze bukte zich om de schoenen op te pakken. Daarna stond ze weer op, bewoog iets, draalde wat en weg was ze, naar binnen. Ze liet een wolkje parfum achter. Ze sloot de balkondeur. Die liep wat aan, net zoals de zijne. Kronkjaar nam zich voor eens met de woningbouwvereniging te gaan praten, ook gescheiden mensen hebben recht op goed hangen sluitwerk.

Diezelfde nacht kon Kronkjaar de slaap niet vatten, hij

draaide en woelde, onderging een korte duizelingwekkende nachtmerrie, schrok wakker, draaide en woelde, liep in zijn woning heen en weer. Op de galerij was het stil, zoals in alle nachten. Beneden de natriumlampen die de verlaten parkeerplaats van de ijsbaan verlichtten. Hun licht trilde. Er stak een briesje op.

Dat de aanwezigheid van de buurvrouw hem had kunnen verwarren, verontrustte hem en hij besloot dan ook zich verre van haar te houden.

Zij trok zich van zijn verwarring niets aan.

Er kwamen onbestemde geluiden uit haar kamer, gekraak, gepiep, alsof ze aan een ketting hing of erger. De week erop waren er schurende geluiden hoorbaar, agressief gekrab aan de muur om drie uur 's nachts. Op een andere avond hoorde hij haar duidelijk steunen en hijgen. Hij moest tot zijn verontwaardiging constateren dat ze een minnaar op bezoek had. De hitsige geluiden drongen door de spouwmuren heen. Blijkbaar vond de gemeenschap in de woonkamer plaats want bij zijn eigen buffetkast was het geluid het sterkste. Kronkjaar leunde tegen de muur en liet de ontstellende geluiden op zich afkomen. Zijn buurvrouw kreunde en krijste als een tennis-speelster. Daarna was het stil. Zonder noemenswaardig hoogtepunt beëindigde ze het liefdesspel en stond ze niet lang daarna op het balkon een sigaret te roken. Zo snel ging dat blijkbaar bij haar, ze had de minnaar natuurlijk al het huis uitgezet.

Hij stelde zich voor hoe Anneriek dat zou doen, een minnaar ontvangen. In zijn huis. De kinderen zou ze voor die nacht uit logeren hebben gestuurd. Ze zou de gordijnen dichtschuiven en een glaasje port drinken. Ze ging zich beslist speciaal kleden, misschien met doorschijnende lingerie uit de webshop. Kronkjaar kon het niet wegdenken. De gedachte aan zijn

vrouw die een minnaar ontvangt, bleef in hem hangen, en ook al ging hij naar de keuken om een prosecco in te schenken met de bedoeling die op het balkon op te drinken, de gedachte had hem gegrepen en liet hem niet meer los, zelfs niet toen hij de televisie aan had gezet en midden in de herhaling terecht kwam van het wereldkampioenschap snooker, de enige sport die hij met regelmaat beoefende.

Het kwam hem voor dat Anneriek nu, op dit moment, met haar minnaar op het bed lag, zijn bed. Ze hebben net gemeenschap gehad en liggen elkaar wat na te strelen. Anneriek is niet naakt, ze heeft nog een hemdje aan. Ze praat. Ze praat over het huwelijk dat ze achter de rug heeft en begint al bijna te huilen, ze kreunt, want haar minnaar heeft een tweede adem gevonden en streelt nu de streek rond haar vagina. Kronkjaars vagina. Ze sluit haar ogen.

Kronkjaar stond weer op het balkon en gooide zijn glas, met prosecco en al, woest de donkere binnentuin in. Er klonk glaserinkel. Aan de overkant ging een licht aan. Iemand scheen met een zaklantaarn de tuin in en begon te schelden.

Kronkjaar had niet gedacht dat Anneriek ooit een minnaar in hun bed zou uitnodigen, en nu... was het zover. Zou ze nadien gaan douchen, al dat sperma van zich af spuiten, of zou ze het zaad in zich houden?

En buurvrouw dan? Hij had haar niet in de badkamer gehoord, terwijl die toch grensde aan de zijne. Ze zat soms uren in bad te spelen en te plonzen, af en toe neuriede ze dan of ze zong mee met de liedjes die ze in de woonkamer afspeelde, fado's, of iets uit de Balkan. Maar nu niet.

3

Het was Kronkjaar juist gelukt om de buurvrouw en haar merkwaardige gedrag uit zijn hoofd te zetten, toen hem uit onverwachte hoek nieuwe informatie toeviel. De postbesteller had haar post abusievelijk in zijn brievenbus geworpen. Zo kwam hij te weten dat zij Jeanne heette en dat haar achternaam Bosker luidde. Jeanne Bosker. Op het internet was haar naam niet bekend. Ook niet J. Bosker. Verder bleek uit de poststukken dat ze geïnteresseerd was in zonvakanties. De bureaus van Griekenland, Portugal en Kroatië hadden haar toeristische informatie opgestuurd. Daarnaast kreeg hij de beschikking over een brief aan haar gericht, die in deze tijd van e-mails, sms'en en wat niet al, bijzondere informatie kon bevatten. Hij hield de brief tegen het licht in de vage hoop zo meer te weten te komen, maar hier hield de informatie op. Hij kon de brief openstomen boven de waterketel, maar die mogelijkheid verwierp hij nadat hij tevergeefs een proefenvelop op die manier had proberen te openen. Hij zou dadelijk nog proberen de vergissing goed te maken. Misschien had zij zijn post gekregen. Hij bedwong zich bij haar deur, hoewel hij nu een reden had bij haar aan te bellen. Hem be kroop, met de vinger al op haar bel, het duistere gevoel dat hij hiermee juist de deur dicht zou werpen. Ze zou meteen doorhebben dat hij in haar post had zitten

snuffelen. Mensen hielden daar niet van. En om nu meteen moeizaam met de buurvrouw te worden... Dus gooide hij de post in haar brievenbus.

De zondagochtend daarop ging de bel. Het galmde door de hal, spoedde zich door de gang en drong de slaapkamer binnen van Kronkjaar, die onmiddellijk opschrok. Halftien op de wekker. Te laat, wist hij, maar waarvoor? De bel was van hem. Iemand stond voor zijn deur. Het geluid van de bel hing nog in de hal. Iemand stond voor de deur en wachtte. Iemand met een grijs gezicht moest het zijn, een onbekend iemand, een donker silhouet met een sombere boodschap. Kronkjaar bleef in bed liggen, vastbesloten er geen aandacht aan te schenken. Juist toen hij daarin geslaagd was en de donkere figuur had weggedacht, klonk de bel opnieuw. Nog scheller, haast snerpnd spleet het geluid de lucht. Dezelfde wachtende figuur hield stil voor de deur, hetzelfde grauwe gezicht waarop geen uitdrukking stond, verscholen in zichzelf, had de duim op zijn bel geduwd. Ineens sloop angst Kronkjaars hoofd binnen. Deze wachtende zou niet weggaan, hij zou blijven staan tot de deur openging, hij zou zijn troosteloze boodschap doorgeven en vertrekken, en hem, Kronkjaar, achterlaten. Welk voordeel bracht het hem dus de deur open te doen, zoals de wachtende wilde, om vervolgens diens boodschap in ontvangst te nemen? Geen enkel. Zo iemand gaat niet voor niets op zondagochtend voor de deur wachten, die is vastbesloten. Maar dat was buiten Kronkjaar gerekend! Niet toegeven, geen duimbreed toegeven want wat je niet weet, deert je niet, en wat je niet hebt weet je niet. Het was nu al een tijdje geleden dat er gebeld werd. Hij kreeg juist hoop op een goede afloop, toen hij een zacht, nauwelijks hoorbaar geklop hoorde in de gang. De wachtende buiten klopte op de deur en was blijkbaar vastbesloten op een an-

dere manier zijn aandacht te trekken. Drie korte klopjes en dan opeenvolgend een lange en twee korte, daarna opnieuw stilte. Dit waren seinen. Ze klonken na in zijn hoofd. Wat betekenden ze? Het drong tot Kronkjaar door dat een instantie ergens in de hogere echelons zijn vergunning definitief had ingetrokken en dat mijnheer Kronkjaar er goed aan zou doen te vertrekken, nu het nog op een decente manier kon, zonder het gezichtsverlies dat bij een dergelijk gedwongen vertrek hoorde: huisraad op straat geslingerd, naakt voor iedereen te kijk gezet, alle gemene en achteloze gedachten voor iedereen zichtbaar en klaar om meegenomen te worden. Kronkjaar rechte zijn rug en zette voorzichtig zijn linkervoet op het linoleum. Van zijn leven niet! Geluidloos stond hij op. Misschien was het een van zijn collega's, matineus als ze waren. Had hij niet beloofd hen mee te nemen voor een fiets- dan wel wandeltocht door de polders bij helder nazomerweer? Het was nu helder. In dat geval stonden ze alle drie voor de deur. Nu hoorde hij toch gefluister. Kronkjaar bewoog zich door de gang, waarbij hij zich zoveel mogelijk tegen de muur hield. Het geluid kwam van de galerij. Dichterbij gekomen stelde hij vast dat het geen gefluister was, eerder een soort schor geprevel. Het klonk als iemand die ten einde raad was. Neergestoken op zaterdagavond en nu in een plas bloed... Nu durfde hij pas door het spionnetje te kijken, maar door dat vissenooog was niets te zien, alleen de reling van de galerij en het dak van de ijsbaan. Er klonk gekrab. Ineens verscheen een eivormig vrouwengezicht in het vissenooog. Een zigeunerin misschien. Daar was veel om te doen geweest. Die zigeuners stonden in een kamp achter de sportvelden en vervuilden daar de omgeving. De vrouw in het vissenooog keerde zich iets af van het spionnetje waardoor haar gelaat en profiel kwam te staan. Een niet onaardige brunette, schoot het door Kronkjaar heen.

Ze praatte zachtjes tegen zijn deur.

‘Mijn naam is Jeanne en ik weet dat u er bent, u staat aan de andere kant van de deur. Kijkt u gerust door het spionnetje, dan ziet u mij, Jeanne van hiernaast.’

Ze deed een stapje achteruit zodat Kronkjaar haar goed kon zien. Het viel op dat haar mondhoeken enigszins verbitterd naar beneden hingen, wat bij gescheiden vrouwen vaak het geval was.

‘Vergeef me als ik u stoort, maar ik kom u een gunst vragen, een burengunst als het u belieft.’

Ze keek in het spionnetje. Maar Kronkjaar was te zeer in beslag genomen door haar plotselinge aanwezigheid om te reageren. Ze had onmiskenbaar aristocratische trekken en ondanks de rommelige staat waarin ze verkeerde, herkende hij haar. Hij had ooit de deur voor haar geopend in de toegangshal. Vaak leverde dit gebaar een vriendelijk woord op, of een knikje, maar niet bij haar. Nu stond ze voor de deur. Ze kuchte.

‘Misschien kan ik het aan u uitleggen? Het is zondag ten slotte en ik zou u er niet mee lastigvallen als ik niet wist dat u belangstelling hebt voor het voorstel dat ik u ga doen en het heeft enige haast.’

Haar taalgebruik was wat bijzonder. Misschien had ze die zinnen uit haar hoofd geleerd, vaak gerepeteerd om haar voorstel zo gunstig mogelijk over het voetlicht te brengen. Een vreemde tongval had ze ook. Jeanne. Een Française? In Frankrijk lopen vast veel brunettes.

Ze leunde nu met haar rug tegen de reling, zodat hij haar helemaal kon bekijken. Het was een achteloze pose, zoals fotomodellen afgebeeld staan in hun peperdure, grijze mantelpakjes, met als enige kleur hun vuurrode lippen en op de achtergrond een sombere, dreigende hemel. Zo hing Jeanne roerloos tegen de reling, haar blik gericht op een punt naast de deur.

Kronkjaar knoopte zijn kamerjas verder dicht. Hij gaf zich er rekenschap van dat er, als hij opendeed, veel zou veranderen, en dat niet beslist ten goede. Zijn geschiedenis was al tot dit punt, deze deur, gevorderd. Hij hield de hand op de deurekruk om hierbij stil te staan. Er zijn van die gebeurtenissen die zich plotseling voordoen, voor je loket, of je voordeur, en die kun je niet meer terugsturen omdat ze er staan, feiten zijn en geen herinneringen of vage bedenksels, je kunt ze aanraken, wegduwen, in het gezicht spuwen, maar weg gaan ze niet, ze komen juist dichterbij en of je wilt of niet, je zult ze volgen, door ze meegenomen worden naar de plek waar ze je willen hebben om met je te doen wat ze willen. Zo'n moment was het nu. Het beslissende moment was al achter de rug, er was geen keuze meer, je kon alleen verder op de ingeslagen weg.

‘Komt u binnen.’

Hij praatte gedempt, alsof de andere burens op de galerij anders het verkeerde zouden denken.

Ze stond binnen, klein van stuk, ernstig, en met haar was haar geur binnengekomen, die fris was, maar tegelijk een zweem van zoete tabak had, hetzelfde wolkje dat ze achterliet op het balkon. Hij meende het ook in de toegangshal te hebben opgevangen en nu stond hij er middenin. Ze zag de ravage achter hem in de gang. De opgestapelde kranten, kratten lege flessen. Hij ging ervoor staan.

‘Wat is er?’

Iets anders kon hij niet uitbrengen.

Ze keek hem aan met iets dichtgeknepen ogen.

‘Ik heb een...’

Ze wachtte even.

‘Ik heb een misschien merkwaardig voorstel.’

Kronkjaar wist dat hij dit voorstel wel moest aannemen. Hij zag haar boezem ademen.